

Dienst: 12-10-2008 Waardenburg, ds. C.A. van der Graaf

Serie: 'Waarom ik een Christen ben'

Preek (9): 'het evangelie laat mij zien wat ik ben: een pelgrim'

Schriftlezing:

- Hebr. 11:13-16/ Hebr.12:1-13

De mens als pelgrim

Toen ik nog in Oldebroek woonde, vroeg ik op een dag rond de zomervakantie aan een buurman: 'gaat u nog met vakantie?' 'Ja,' antwoordde hij. Ik vroeg: 'Waar heen dan?' Hij glimlachte en zei: 'naar een plek 541 kilometer ten noorden van Parijs.' Dat klonk! 'Zo, leuk hoor. Dat is een eindje weg.' Toen lachte hij nog harder en zei: 'Dat valt wel mee hoor. Het is gewoon Oldebroek!' Met mooie woorden zei hij alleen maar dat hij in Oldebroek bleef. Wat hij mij eigenlijk wilde zeggen was: 'Je hoeft niet op vakantie te gaan, om toch met vakantie te zijn.'

Met een variant hierop zou je kunnen zeggen: 'je hoeft niet letterlijk op reis te gaan, om toch op reis te zijn.' We zijn allemaal namelijk op reis. Op reis door het leven. Van je wieg naar het graf, om het wat oneerbiedig te zeggen. Hoewel, dat klinkt wel weer heel pessimistisch. Als het aan Hem ligt, namelijk niet van de wieg naar het graf. In geloof en verbondenheid aan de Heere mogen we op weg zijn naar zijn Heerlijkheid. De Bijbel wekt ons steeds weer op om te beseffen dat we hier maar een tijdelijk huis hebben. Jezus is niet voor niets naar de wereld gekomen, Hij overwon en zijn toekomst nadert. We leven ons leven en als er iets te genieten is, doen we dat door God ervoor te danken. Tegelijk beseffen we: ik ben nog niet thuis, ik moet verder.

Het beeld van de reis komt veel in het Oude Testament voor.¹ Denk bijvoorbeeld wat betreft het Oude Testament aan de woestijnreis die het volk Israël maakte, na bevrijd te zijn uit Egypte. Of denk aan de pelgrimspsalmen (bijvoorbeeld Psalm 121) die gezongen werden als met de grote feesten de mensen vanuit heel het land naar Jeruzalem trokken. Ook in het Nieuwe Testament komt dat beeld van de reis terug. Nu veelal op iets andere wijze. Al vrij vroeg in het Nieuwe Testament (Handelingen 9:2) worden mensen die geloven in Christus betiteld als: zij die van die weg zijn. Het beeld verspringt hier dus iets ten opzichte van het

¹ Zie McGrath, *Onderweg; Pelgrims in het land van de Geest*, Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer 2000. Hij beschrijft in dit boekje het leven van een christen vanuit het gezichtspunt van de reis.

Oude Testament. Christenen zijn mensen die onderweg zijn naar het Nieuw Jeruzalem. Op weg naar de grote toekomst van Jezus Christus. We zijn op weg in geloof van oud naar nieuw. Ergens in geloven is hopen dat wat je niet ziet maar gelooft, werkelijkheid zal worden en dan dingen gaan doen die daar bij passen.²

Over dit op reis zijn wordt met zoveel woorden ook gesproken in onze eerste Schriftlezing. In de Hebrëenbrief, hoofdstuk 11, staat van alle gelovigen uit het Oude Testament geschreven dat zij dit besef met zich meedroegen. En ze droegen dit niet alleen met zich mee, maar dit besef stempelde hun hele leven, kleurden de keuzes die ze maakten. Ze lieten blijken te beseffen dat ze hier op aarde nooit helemaal thuis waren en dat ze onderweg waren naar huis, naar hun vaderland. Ik heb het vaker gezegd en herhaal het nog maar eens: dit is een grondgedachte uit het Nieuwe Testament! We mogen ons oefenen om net als de gelovigen uit het OT, reikhalzend uit te zien naar een beter Vaderland.

Dat betekent overigens niet dat we lelijk of laetdunkend hoeven te doen over ons leven dat we nu leven. Dat is een geschenk van de Heere en mogen we uit dankbaarheid en in gehoorzaamheid aan Hem leven.³ Tegelijk zal het altijd blijven kriebelen. Het kan bijna niet anders toch? Het blijft kriebelen, we blijven onderweg naar een beter Vaderland.

Zeg nou zelf, als je gehoord hebt van het volbrachte werk van Christus. Er is een streep gezet door onze zonden, er is er mee afgerekend. Dan kun je toch nooit geen vrede meer hebben met al dat zondige dat er nog in ons leven is overgebleven?

Zeg nou zelf, als je gehoord hebt van dat Vaderland dat door Hem verdiend is, zonder pijn en zonder verdriet, waar liefde woont en alles eerlijk is, vol van Hem. Dan kun je toch geen volle vrede meer hebben met het leven hier en nu? Met alle onrecht in de wereld, de pijn, de gebrokenheid?

Zeg nou zelf, als je iets hebt ervaren van de liefde van Christus voor zondige mensen, dan kun je toch geen volle vrede meer hebben, totdat je daadwerkelijk in zijn armen mag vallen?

² De Kruijff, *Ethiek onderweg; acht adviezen*, uitgeverij Meinema, Zoetermeer 2008.

³ Zie bijvoorbeeld Calvijn, *Institutie of onderwijzing in de Christelijke godsdienst; vertaling dr. A. Sizoo*, Uitgeverij Meinema, Zoetermeer, boek III hoofdstuk IX 3, 214. 'Evenwel, de gelovigen moeten zich gewennen aan zulk een verachting van dit leven, dat die geen haat tegen dat leven wekt en geen ondankbaarheid jegens God. Immers dit leven, ook al is het vervuld van talloze ellenden, wordt toch terecht gerekend tot de niet te versmaden zegeningen van God.'

Dus we zijn onderweg. Christus de Heere heeft ons opgezocht, bij de hand genomen en op weg laten gaan. Het leven met Christus is een pelgrimstocht, dat maakt degenen die van die weg zijn tot pelgrims.

Vanuit Hebreeën 12 wil ik een paar elementen van deze pelgrimstocht voor het voetlicht halen.

Het is geen plezierreisje

Hiermee bedoel ik natuurlijk niet dat deze reis geen plezierige momenten in zich heeft. Zeker wel. Maar er loopt zogezegd geen vierbaanssnelweg in de richting van het Nieuw Jeruzalem. De manier waarop gesproken wordt in het NT over het volgen van de Heere Jezus, maakt dat wel heel snel duidelijk en het zal in meer of mindere mate ook de ervaring zijn van iedereen die Jezus Christus heeft lief gekregen. Jezus heeft het immers over 'jezelf verloochenen en je kruis opnemen (Mat.16:24).' Elders in het NT staat zelfs geschreven dat we het sterven van Christus altijd in ons dragen, zodat ook zijn leven des te meer tot uitdrukking kan komen (2 Kor. 4:10).

In Hebreeën 12:2 wordt het beeld van een hardloopwedstrijd gebruikt. Het woord wedstrijd zou je ook kunnen vertalen met strijd of gevecht. In ieder geval iets waar een hoge inspanning moet worden geleverd. Daar is ook het hele hoofdstuk vol van. Dat er gestreden moet worden. Want als God in het middelpunt komt te staan, dan gaat het botsen. Dan gaat het botsen met onszelf, met de wereld die Hem niet dient, met de satan. Erfgenamen van het rijk van Christus (vorige keer) worden opgeroepen om ook als erfgenamen van dit rijk te leven. Je zou kunnen zeggen dat ben je aan je stand verplicht.⁴ Het gaat dus om een strijd, die in heel ons leven zichtbaar zal zijn. Een strijd met jezelf, je eigen verkeerde gedachten en verlangens. Een strijd met de wereld die God niet als Heere gehoorzaamt en eert. Een strijd met de duivel, die er alles aan zal doen om mensen weg te trekken bij de genade van Christus. 'Kostbaar is de genade bovenal daarom, omdat ze God veel gekost heeft, omdat ze God het leven van zijn Zoon gekost heeft en omdat voor ons niet goedkoop kan zijn, wat voor God duur is.'⁵

Maak de reis niet in je eentje, dat hou je niet vol

⁴ Berkhof, *De leer van de Heilige Geest*, Uitgeverij Callenbach, Nijkerk 1964, 80.

⁵ Bonhoeffer, *Navolging*, Uitgeverij Ten Have, Kampen 2001, 15.

Overal in de Bijbel waar over de pelgrimsreis van de gelovigen wordt gesproken, gaat het meestal niet om de enkeling op reis, maar om het volk van God dat onderweg is. De kerk, de gemeente. Gelukkig maar, zou ik zeggen. Want in je eentje houd je het nooit vol om daadwerkelijk onderweg te blijven. Vandaar dat de schrijver hier in Hebreeën 12 de nadruk legt op *wij*. Laten *wij* de wedstrijd lopen die voor ons ligt. Samen sta je nu eenmaal sterker dan alleen. Je hoort mensen nog wel eens zeggen: 'ach ik kan ook wel geloven zonder de kerk.' Nou ja, dat zal best wel. Je kunt van alles geloven zonder de kerk. Daar zijn er massa's van. Maar je kunt geen waarachtig christen zijn, zonder de kerk. Geen gehoorzame volgeling van Jezus zijn, zonder je bij die stoet te voegen die Hem navolgt door dit leven heen.⁶

Daar heb ik zeker drie redenen voor. In de eerste plaats hebben wij het nodig om scherp gehouden te worden door broeders en zusters en niet in de laatste plaats door God zelf in de eredienst. Op het moment dat dat niet gebeurt, je dat blijkbaar niet nodig vindt, loop je een groot risico. Dan is het gevaar niet denkbeeldig dat je uiteindelijk meer je eigen ideeën over God en geloven najaagt, dan dat je daadwerkelijk gehoorzaam bent aan het Woord van God. In de tweede plaats kunnen broeders en zusters je bemoedigen en ondersteunen als het moeilijk is. Ze kunnen voor jou bidden als je dat zelf niet meer kunt. En in de derde plaats geldt dit ook omgekeerd. Als je iets met Jezus hebt, zul je ook iets met je andere broeders en zusters krijgen. Liefde wordt dat genoemd. Worden u en ik ook gebruikt om de ander een hart onder de riem te steken. Trouwens, dat is tegelijk dan nog een goede reden om elke zondag naar de kerk te komen. Om de anderen te laten zien dat je er ook nog in gelooft. Dat je ook nog op weg bent! Dat is toch voorwaar in deze tijd ook geen overbodige luxe, dat we dat kunnen zien om ons heen. Hé, ik ben toch niet zo vreemd als soms wel eens lijkt. Er zijn er nog meer onderweg. Ik dacht even dat ik de enige was, maar toch niet.

Laat je bemoedigen door het voorbeeld van hen die het al gehaald hebben

Je bent niet als enige op weg naar het Nieuw Jeruzalem. Je bent ook niet de eerste. Mooi is dat om dat te beseffen. Er is al een hele menigte van mensen ons voor gegaan. Zij hebben dezelfde reis gemaakt. Ze hebben dezelfde strijd gevoerd: met zichzelf, met de wereld, met de duivel. Ze hebben alle hoogtes en dieptes gehad en het geloof behouden. De Heere heeft hen door zijn Geest op weg gehouden. Ze hebben volgehouden. En ze zijn binnengegaan in de heerlijkheid van de Heere. De schrijver van Hebreeën neemt uitgebreid de tijd in hoofdstuk 11 om ze één voor één te noemen; gelovigen uit het Oude Testament, die alleen

⁶ John Stott, *The Cross of Christ*, Inter-Varsity Press, Leicester 2003, 255.

het woord van God als beloften hadden. Ze hadden niets tastbaars, niets voor het grijpen, alleen de beloften van God. Daar hebben ze zich aanvastgeklampt, daar hebben ze geloof aan gehecht. En ze hebben dwars door alle aanvechting heen, overwonnen. Ook voor hen gold dat de reis naar het hemels koninkrijk geen plezierritje was, integendeel. Maar ze hebben volgehouden en zijn binnengegaan.

‘Nou ja’, begint de schrijver dan hoofdstuk 12, die getuigen om ons heen moedigen ons als het ware aan om er dan ook voor te gaan. Om alles bij Christus te zoeken, helemaal voor de Heere te gaan in je leven. Zo mogen we als het ware meeliften met hen. Anderen zijn ons voor gegaan. Zij hebben aansporingen en aanwijzingen nagelaten, zodat we hen kunnen volgen. Ze hebben zagezegd de kaarten getekend, die kaarten kunnen wij gebruiken om onze eigen weg uit te stippelen.⁷

Bij deze mensen mag je denken aan geloofshelden uit het Oude en Nieuwe Testament. Ook aan krachtige gelovigen uit alle eeuwen. Tijdens het schrijven van de preek, keken ze zagezegd over mijn schouder mee. Ik pakte de Institutie van Calvijn om even wat na te zoeken. En als je dan even over de taalbarrière heenloopt, dan komt wat hij schrijft zo dicht bij. Een wolk van getuigen! Ze moedigen ons aan. Je hoeft trouwens niet alleen aan die grote namen te denken. Je mag het ook dicht bij huis zoeken. Misschien opa en oma, vader of moeder. Een voorbeeld, een getuige. Zij hebben het ook volgehouden, die strijd. Zij hebben het ook volgehouden op die weg achter Christus aan. Ik hoef geen voorbeelden te noemen dan denk ik he? Iedereen kent wel mensen in de omgeving, die er diep door moesten in hun leven. Ze zijn misschien wel overleden aan een ernstige ziekte. Of ze hebben onvoorstelbaar veel meegemaakt. Ondanks alles, dwars door alles heen hebben ze de hoop niet opgegeven. Wisten ze, we zijn op reis waren naar ons vaderland. Misschien hebben ze het wel gezegd: ‘ik ga naar huis. Naar Christus.’ Een wolk van getuigen dus. Tot op de dag van vandaag klinkt hun stem, ze moedigen ons aan: ‘Hou vol, strijd de goede strijd van het geloof.’

Verlies Jezus Christus niet uit het oog

Dat is zo belangrijk. Hij is ons voorgedaan. Hij is ook voor ons gegaan. In gehoorzaamheid aan zijn Vader ging Hij tot het uiterste en verder. Hij heeft stand gehouden. Hij heeft overwonnen, voor eens en voorgoed. Dat is het mooie van die hele reis. Je hoeft je zelf niet een weg te banen. Je hoeft zelf de weg niet uit te vinden en maar hopen dat je dan koers zult

⁷ McGrath, *Onderweg*, 32-34.

houden. Hij is de overste leidsman en voleinder van het geloof. Hij ging voor ons uit. Hij ging dieper dan wij ooit hoeven gaan. Hij heeft de barrières die er zijn uit de weg geruimd. Vandaar dat we in hoop op Hem onze weg mogen gaan. Hij gaat voorop. Hij heeft het gehaald en het is voor ons een belofte: 'zo help ik je door de kracht van de Geest om in geloof te volharden en aan te komen.' Laten we ons zo concentreren op Hem, gemeente. In het besef dat de overwinning al door Hem behaald is. Ook vandaag klinkt het: Blijf in Mij! (Joh.15)

De reis is ook een leerschool, een harde soms

Dat is het laatste dat in hoofdstuk 12 gezegd wordt over die weg die we mogen gaan achter Christus aan. Alles wat ons in op die weg aan moeilijkheden overkomt, de strijd die we moeten leveren met ons zelf, met de wereld met de duivel. Al die inspanningen die geleverd moeten worden en waarvan je denkt: houd het nu nooit meer op? Hoe kom ik er door? Die gebruikt God -dat is zoals het hier staat he!- die gebruikt God om je meer te leren over Hem. Dat gebruikt Hij om ons sterker te maken als gelovigen. 'Die Hij lief heeft, kastijdt Hij.' Zo wil Hij ons dichterbij Hem krijgen. Zo wil Hij ons meer en meer afhankelijk maken van het werk van Zijn Zoon Jezus Christus. Geen plezierit dus. Door alle moeilijkheden en kruisdragen heen, voedt Hij zelf ons op tot mensen die alles van hem hebben leren verwachten.

Zo spoort Hij ons ook aan om onderweg te blijven.⁸ Niet te lang stil te blijven staan hier op aarde. Niet teveel blijven dralen. Om het maar even op de actualiteit te betrekken; wat dat betreft heeft die financiële kredietcrisis ons natuurlijk ook wel wat te zeggen. Raken we in paniek? Is het ook geen manier van de Heere om ons op weg te houden? Ik dacht het wel. Je hoort de stem van Jezus: 'ik zei toch, verzamel je geen schatten op aarde, voor je het weet zit de roest er in (Mat.6).' Nou ja roest... Binnen een paar weken een paar honderd miljard, fjjtzssj, weg. Door die crisis heen (natuurlijk is er nog meer over te zeggen, maar dit ook!) klinkt de stem van Christus: jazeker, leven mag je, maar blijf op weg, blijf onderweg! Je bent nog niet thuis.'

Waarom ik een Christen ben?

Het evangelie leert mij wat ik uit genade mag zijn: een pelgrim, onderweg naar een beter Vaderland door Hem.

⁸ Calvijn, *Institutie*, Boek III Hoofdstuk IX 1, 211.